

sedam dana u svijetu

- **MOSKVA** U eksploziji u zračnoj luci Domodedovo poginulo je 70-ak, a ozlijedeno više od 130 ljudi, 24. siječnja. Prema prvim podacima eksplozivno sredstvo aktiviralo je terorist samoubojica na međunarodnom terminalu na mjestu gdje se podiže prtljaga. Iz cijelog svijeta stižu osude terorističkoga napada, a glavni tajnik NATO-a Rasmussen izjavio je da je »šokiran« te da je riječ o »zajedničkoj prijetnji«, kojoj se svi moraju suprotstaviti.
- **STRASBOURG** Parlamentarna skupština Vijeća Europe radom je započela 24. siječnja, a u svom petodnevnom trajanju na programu ima raspravu o suradnji u progonu ratnih zločinaca te pomirbi na prostorima bivše Jugoslavije, kao i o izvješću Švicarske Martjya o navodnoj trgovini organima na Kosovu. Na programu zasjedanja je i pravo novinara na zaštitu svojih izvora, a po hitnom postupku uvrštene su rasprave o položaju kršćana u Iraku i drugim regijama gdje im je sigurnost ugrožena.
- **IRAK** Ubijeno je više od 55 šijitskih hodočasnika na putu za Kerbalu, gdje će milijuni vjernika proslaviti blagdan Arbanin. 24. siječnja u narednu autombombu poginulo je 10, a ranjeno 50 osoba, dok je četiri dana ranije u dvjema eksplozijama poginulo najmanje 45 osoba, a 15 ih je ozlijedeno.
- **TUNIS** Tuniska policija suzavcem je moralu rastjerivati prosjednike, 24. siječnja, koji su proveli noć ispred uredu premjera Ganišija te na policiju nasrnuli kamenjem zahtijevajući da se s vlasti maknu i preostali pripadnici staroga režima predsjednika Ben Alija, nakon čijeg je nedavneg svrgavanja (i bijega u Saudijsku Arabiju) premijer Ganiši preuzeo prijelaznu koaliciju vlasti.
- **BELGIJA** Više od 15.000 Belgijanaca prosjedovalo je zbog političke krize, tražeći 23. siječnja formiranje vlade, koje nema još od nekoliko godina izbora u lipnju (sto je nezlinski evropski rekord). Većinom mladi prosjednici svoj su skup nazvali »bijeli marš« (po uzoru na onaj protiv pedofila Duroxa, koji je u njihovoj zemlji okupio 300 tisuća ljudi).
- **ANKARA** Turska je »zaprepašćena i razočarana« izraelskom istragom o napadu na turski brod prošle godine, priopćeno je 23. siječnja. Po izraelskoj istrazi, naime, izraelske oružane snage oslobođene su svake krivnje za napad na brod s humanitarnom pomoći, u kojem je ubijeno devet ljudi (a deseci ozlijeđeni).
- **BRUXELLES** Za Europsku komisiju ništa nije sporno u novom hrvatskom pravilniku o granicama u ribolovnom moru izjavio je 22. siječnja glasovni govornik povjerenika za proširenje Fulea, jer po njemu granična crta na zemljovidu »stavljena je uz napomenu da je privremena dok se granica konačno ne odredi« (odgovorivši tako i na slovenske najave o službenom prosjedovanju zbog navedene »crte sredine«).
- **ISTANBUL** Razgovori svjetskih sila i Iran-a o nuklearnom programu završili su bez rezultata, 21. siječnja, ne urodivši čak ni dogovorom o novom sastanku. Iran je odbio zahtjev za bilateralnim sastankom s američkim izaslanstvom kao i to da se odrekne većine svoga obogaćenog urana.
- **ALŽIR** Okončani su prosjedni oporbenog Saveza za kulturu i demokraciju (RCD), 22. siječnja, a nakon sukoba u kojima je (prema organizatorima) ozlijedeno više od 40 osoba, među kojima i sedmoricu policajaca.
- **KIJEV** Prosjedni Ukrajina protiv Janukovićeva režima, 22. siječnja okupili su oko 6 tisuća ljudi u središtu glavnog grada. Među onima koji Janukoviću optužuju da je »kremaljski piju« bila je i bivša premijerka Timošenko.
- **NJEMAČKA** Hrvatski predsjednik Josipović u trodnevnom posjetu Njemačkoj boravio je od 19. do 21. siječnja, susrevaši se s njemačkom kancelarkom Merkel, koja je dala potporu što bržem ulasku Hrvatske u EU, te hrvatskoj regionalnoj politici. Prvoga dana susreuo se s predsjednikom njemačkog parlamenta Lammertom, a posljednjeg dana Josipović je sudjelovao na njemačko-hrvatskom gospodarskom forumu u Mainzu.
- **LONDON** Bivši premijer Blair pred istražnim povjerenstvom, 21. siječnja, svjedočio je o svojoj ulozi u ratu u Iraku, rekavši da je obećao podržati SAD već godinu dana prije invazije 2003., slaćući se s Bushom kako je potrebna akcija protiv Saddamova režima.
- **ALBANIJA** U sukobima s policijom poginula su dva prosjednika, 21. siječnja, pred uredom premijera Berisha u Tirani, gdje se okupilo 20-ak tisuća ljudi tražeći ostavku njegove vlade zbog korupcije.
- **BRAZIL** Broj žrtava u poplavama i odronima vjerojatno će preići 1.000, prema podacima priopćenima u Rio de Janeiru 21. siječnja. Uz 759 mrtvih, naime, više od 400 se ljudi vodi kao nestali, a blizu 14 tisuća ljudi je ostalo bez domova.
- **STRASBOURG** Među prioritetima mađarskog predsjedanja EU-om je i okončanje hrvatskih pristupnih pregovora, izjavio je mađarski premijer Orbán 19. siječnja pred Evropskim parlamentom, rekavši da bi bilo »ne-pošteno ne primiti Hrvatsku«. Predsjednik komisije Barroso ocijenio je taj cilj »ambicioznim«, a kasnija glavnina rasprave odnosila se na novi mađarski zakon o medijima, koji nije po volji čelnicima EU-a jer u njemu vide »prijetnju pluralizmu medija«.
- **MOSTAR** Hrvatski intelektualni zbor (HIZ) i BiH-u pozdravio je nedavnu izjavu hrvatskog Predsjednika i predsjednice Vlade, 19. siječnja, o podupiranju zahtjeva Hrvata u BiH-u o političko-teritorijalnoj ravnopravnosti sa Srbima i Bošnjacima, ističući da je riječ o »aktivnijem uključivanju Hrvatske u rješavanje gorućih pitanja, što dosad nije bio slučaj«, dok je član predsjedništva BiH-a Komšić iz SDP-a oštro kritizirao novoiznesenu hrvatsku stajališta.
- **STRASBOURG** Evropski parlament ratificirao je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Srbijom, 19. siječnja, te izglasao rezoluciju o napretku te zemlje. Za te odluke glasovalo je 612, a protiv je bilo 38 zastupnika.
- **NEW YORK** Vijeće sigurnosti UN-a poslalo još 2.000 ljudi u Obalu Bjelokosti, rezolucijom od 19. siječnja, te je zatražilo od predsjednika na odlasku Gbagba da ukine blokadu stožera glavnog suparnika Quattare (kojeg priznaje međunarodna zajednica).
- **WASHINGTON** Kineski predsjednik Hu Jintao u 4-dnevnom službenom posjetu SAD-u boravio je od 19. do 23. siječnja. U Bijeloj kući dočekan je uz najviše državničke počasti, a američki predsjednik Obama rekao je da su »i međupovezanom svijetu države poput SAD-a i Kine najprosperitetnije i najsigurnije kad međusobno surađuju«. U jedinom javnom govoru članovima Američko-kineskog poslovнog vijeća zajamčio je Hu Jintao da Kina neće ući u utrku naoružanja niti biti vojna prijetnja ikoj zemlji, ocijenivši da su američko-kineski odnosi »postigli nevidenu širinu i dubinu«.

INTERVJU

Vlado Čutura

Prihvodenje i uhićenje hrvatskih branitelja na granicama i privaranja u drugim državama dodatno su uzemirile braniteljsku populaciju koja je iznijela teret rata i postavila temelje samostalne Republike Hrvatske. Tim povodom organizirani su prosjedni skupovi u više gradova upravo na dan priznjanja Republike Hrvatske sa zahtjevom da se zaštite branitelji i Domovinski rat. Na to se hrvatske vlasti oglušuju i samo deklarativno im daje podršku. Zašto je do toga došlo, tј. kakav je status branitelja, komentira odvjetnik Tomislav Jonić, sudionik Domovinskoga rata, te novinar, publicist, obnašatelj različitih dužnosti na savjetničkim mjestima u RH.

■ **Koliko se vrednuje Domovinski rat, zapravo koliko ga vrednuje službenu hrvatsku politiku u stvarnosti, a koliko samo na papiru i na kojekakvim manifestacijama?**

JONIĆ: Odgovor na to pitanje nalazimo na svakom koraku i u svakoj situaciji. Ne računajući neke političke stranke i udruge koje okupljaju hrvatske Srbe i koje vrlo često Domovinski rat poistovjećuju s »etičkim čišćenjem«, ali istodobno, samo naizgled parodikalno, predstavljaju snažan oslonac svake hrvatske vlade od siječnja 2000. na ovam, nema nijedne druge relevantne društvene snage niti političke stranke koja na verbalnoj razini neće isticati kako je Domovinski rat temelj svrme Hrvatske. U stvarnosti se, međutim, postupa upravo suprotno. Pri tom ne mislim samo na konfuziju s obilježavanjem državnih blagdana, na svakodnevno izvrgavanje hrvatskih branitelja ruglu, na ono zlurado i zlokobno: »Obadva, obadva!« iz Pupovčevih Novosti ili na novinsko lešinarenje koje pojedinačne ekscese u Domovinskom ratu hode pretvoriti u zločinčki sustav. Puno je važnije i dalekosežnije potkopavanje našega uvjerenja da su pravo hrvatskog naroda na vlastitu državu, njegova višestoljetna borba za oštrenje tog cilja i Domovinski rat temeljni na kojima počiva suvremena Hrvatska.

Domovinski rat je borba protiv Avnoja!

Nasuprot tome, danas se sustavno promiče i stvara predodžbu da je Domovinski rat od drugorazredne važnosti. Nema dana u kojem se u Hrvatskoj ne vodi Drugi svjetski rat, u kojem su jugoslavenski partizani, danas sama »antifašisti«, ne više komunisti i borci za »bratstvo i jedinstvo«, što su uporno ponavljali pola stoljeća, čak i više nego »dobre momči«. Oni su - borci za Hrvatsku! Ako pogledate naše dnevnje novine od 29. studenoga prošle godine, onda ćete vidjeti da čak i oni novinari koje bije glas da su tobože »hrvatski orijentirani, ponavljaju naučenu frazu da je Avnoj temelj hrvatske državnosti i da

se poznata Badinterova komisija 1991. naslonila upravo na odluke komunističke priedrbe u Jajcu 1943. godine. To ne znači samo da ti novinari ne znaju o tome što piše u vrlo kratkim i jednostavnim tekstovima, kao što su zaključci Badinterove komisije, niti to znači samo da ne znaju o tome kako se odvijaju povijesni procesi. To znači da u prvi plan guraju one vrijednosti zbog kojih je Domovinski rat bio nuždan za opstanak hrvatskoga naroda. A on je bio nuždan upravo zato što duh Avnoja nije bio duh oslobođenja, nego duh okupacije Hrvatske. Jer, nema ni jedne jedine hrvatske vrijednosti koja nije bila bačena u pratinu nakon pobjede onih što su nas tobože »oslobodili« od hrvatskoga grba do Katoličke Crkve, od Matice hrvatske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, do posljednjega političkog uznika i emigranta.

■ **Kako se s time može prekinuti?**

JONIĆ: Da, osim ako ne mislimo svake godine iznova gledati skandalozne prirede u Srbu i zatvarati oči

»**Kad državni dužnosnici govore o popisu, pogotovo o imenu koji bi sadržavali svojevrsni numerus clausus, definitiuvan i zaokružen popis potencijalnih osumnjičenika, onda oni implicitno priznaju da u konačnici odlučuju politički, a ne pravni kriteriji.**«

pred činjenicom da te manifestacije jugonostalgije izazivaju silne traume u hrvatskom društvu koje bi se konačno moralno okretnuti prema budućnosti. Međutim, ne možemo se okretnuti prema budućnosti dok nismo raščistili s prošlosti.

■ **Zašto poslije smrti predsjednika Tuđmana dolazi do zaokretu u vrednovanju Domovinskoga rata?**

JONIĆ: Zasluge predsjednika Tuđmana za stvaranje suvremene hrvatske države su nemjerljive. I kad gledamo unatrag, posve je očito da je od svih mogućih suparnika 1989./90. godine bio on najuspješniji i najpospoljniji, pa je upravo prst Božji da je baš on izabran predsjednikom. Ostvare-

nje neovisne države cilj je pred kojim uzmiču, a u budućnosti će još više uzmicati, svaki nedostaci njegove vladavine. No, upravo radi naše budućnosti, radi Hrvatske, ne smijemo zatvarati oči pred tim nedostacima, od kojih su neki, po mome sudu, u korijenu sadašnjeg stanja u državi, pa i sadašnjeg položaja hrvatskih branitelja. Nisu to samo avnojsko-zavohnovske magle koje je predsjednik Tuđman promicao očito ne samo iz taktičkih razloga.

Progon branitelja, a amnezija komunističkih zločina

■ **Na što se to konkretno odnosi, zapravo gdje je uzrok?**

JONIĆ: Svaku osobu i svaku pojedinu valja ocjenjivati u kontekstu u kojem je ona nastala i djelovala. Dakle, i postupke predsjednika Tuđmana treba ocjenjivati u kontekstu borbe za proglašenje i međunarodno priznjanje Hrvatske i za obranu njezine teritorijalne cjelovitosti. To može objasnit, a može i opravdati kojekakve ustupke i previde. Međutim, i kad to uzmem u obzir, ne smijemo previdati da je ideologija nacionalnog pomirenja, onako kako ju je zamislio i provodio Tuđman, u sebi sadržavala i svjesnu amneziju u odnosu na jugoslavenske komunističke zločine, pa čak i dilemom u odnosu na samu jugoslavensku misao. Jer, pogrešno je sva zla u našoj novijoj povijesti pripisivati samo totalitarnim ideologijama, a prešućivati da je upravo jugoslavensko skoro stoljeće i pol naša rak-rana! Ta amnezija nije samo neetična, nego je i psihološki i politički pogrešna. Moglo se s matematičkom sigurnošću prepostaviti da će onoga trenutka kad velikosrpska agresija bude odbijena, popustiti kohezivna sila, pa će se i ta pitanja ponovno postaviti, samo u još dramatičnijem obliku. Nadalje, nemojmo zaboraviti da je u ratno doba dosen, ali ni kasnije nije mijenjan, Zakon o oprostu koji se - govorim to iz vlastitoga odvjetničkog istaknuti - često faktično pretvara u instrument amnestiranja onoga što se njime ne bi smjelo amnestirati: teški povreda međunarodnoga humanitarnog prava. Na koncu, ne zaboravimo da je Ustavni zakon o suradnji s međunarodnim kaznenim sudovima donesen nakon prestanka rata.

To je dramatično važan trenutak hrvatske povijesti, prvo, zbog toga što je Hrvatska propustila na načrt Statuta MKS-a (Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju) uputiti makar jednu primjerku, a mnoštvo primjedaba upućivala su zemlje koje uopće nisu članice UN-a i kojih se ratna zbijanja nisu ni na koji način ticala, pa čak i kojekakve udruge! Nadalje, zbog toga što je Hrvatska time vlastito pravosude svela na ulogu listonoske kojih najvišim vojnim zapovjednicima jedne države uručuje uhiđebne naloge je iz inozemstva. Zatim što je time otvorila vrata zloupotrebljama arhivskoga gradiva iz doba Domovinskog rata, koje je postalo u cijelosti dostupno svim obavještajnim službama na svijetu, često bez ikakva kaznepopravnog utemeljenja i uz flagrantnu povredu prava na zaštitu osobnih podataka i državnih tajna.

■ **U Tuđmanovo doba MKS nije bio mjerodavan za »Bljesak« i »Oluju«. Što se onda dogodilo?**

JONIĆ: To je romantična predodžba koja s činjenicama ima malo veze. Ja ne spadam u one koji prema Mesiću i Račanu imaju ikakvih simpatija, međutim: prostora i vremenska mjerodavnost MKS-a odredena je člankom 8. njegova statuta. Tamo izrijekom piše da je MKS mjerodavan za teritorij bivše SFRJ, »što podrazumijeva njenu kopnenu površinu, zračni prostor i teritorijalne vode«, i to za sve povrede međunarodnoga

MUP nije postupio po službenoj dužnosti

■ **Kako komentirati da je MUP imao Interpolovu tjeralicu protiv branitelja koji came u zatvorima, a nitko ih nije upozorio ili već proveo proces?**

JONIĆ: Na prvi je pogled točno objašnjenje naših državnih tijela da ne postoji njihova obvezna obavještavanja osoba koje se nalaze na tjeralicu. Međutim, ta su tijela dužna postupati po službenoj dužnosti uvikljujući postoji sumnja da je počinjeno kazneno djelo da se goni po službenoj dužnosti. Zar međunarodna tjeralica ne upućuje na postojanje takve sumnje? Dakle, policija i državno odvjetništvo bili su dužni pozvati takve osobe na razgovor, a na njima je da iz tog poziva i razgovora izvuči potrebne zaključke. Naravno, ako iz tog razgovora i prikupljenih dopunskeh obavijesti proizlazi da je potrebno otvoriti istragu, onda je naše državno odvjetništvo trebalo tražiti njezino otvaranje.

Tomislav Jonjić, sudionik Domovinskog rata, odvjetnik, publicist, novinar

Slobodan Čončić

njenja. Puno je, nažalost, dokaza za to: o sastavu hrvatske vlade (u otvorenom smo obliku to vidjeli 2004. godine, pri formirajućem prve Sanaderove vlade!) više odlučuju Bruxelles nego hrvatski birači; na koji se raspravlja i odlučuje o ŽERP-u ili o Savudrijskoj vali pokazuje da se strateške odluke donose negdje drugdje. Mislim da je jedan od razloga takvog stanja sublimiran u onoj izjavi što će zauvijek crnim slovima ostati zapisana u našoj povijesti: »Hrvatska je spremna podnijeti svaku žrtvu da postane članicom EU-a.« Umjesto da svaki korak državne politike, pa tako i pristup međunarodnim asocijacijama, bude podređen interesima Hrvatske, u nas je Hrvatska podređena međunarodnim interesima. U toj je situaciji zapravo logično da se hrvatski branitelji prvi nadu na udar.

■ **U kakvom su položaji danas hrvatski branitelji koju strahužive unutar granica Republike Hrvatske i čekaju kad će im pokucati na vrata oni kojima su vlast svojom žrtvom omogućili?**

JONJIĆ: Taj je položaj na trenutke zastrašujući, a stalno ponizavajući upravo zato što o sudbinu branitelja odlučuju politički interesi, a ne pravni kriteriji. Svatko dobro nameran lako će doći do zaključka da su zločini koje smo eventualno počinili u obrani od agresije samo ispadi rijetkih pojedinaca, a nikako plod sustava. Uostalom, prva zadaća koju sam ja kao pomoćnik zapovjednika brigade za pravne poslove dobio glasila je: staviti svojevrsni letak na kojem će sažeto biti prikazana osnovna pravila međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava; i taj letak podjeliti svakom pripadniku brigade. Već taj primjer pokazuje najmanje dvoje: prvo, da je Hrvatska vojska nastajala iz naroda, da je organizirana u iznimno teškim uvjetima i da je već samim time u prvoj razdoblju razina njezina ustroja (dakle, i razina vojničke izobrazbe i stegje) bila niska. To je otežavalo i zapovjedanje pa samim time mora utjecati i na stupanj odgovornosti zapovjednika. Drugo, da je postojala ne samo intencija nego i jasna zapovijed o poštivanju međunarodnoga humanitarnog prava. No, nerealno je očekivati da se u tim trenucima, kad smo bili izloženi brutalnoj, krvoločnoj agresiji, baš svih netom unovačeni vojnici ponašaju kao vrhunski vojni profesionalci.

U nas je Hrvatska podređena međunarodnim interesima

Sadašnji je predsjednik dr. Ivo Josipović u svojoj knjizi o tzv. haškom implementacijskom pravu istaknuo napisao kako će odluka Ustavnog suda o Gabeličinu zahtjevu razriješiti mnoga pitanja koja pravna doktrina smatra otvorenima. Nažalost, Ustavni sud o tome do danas nije donio nikakvu odluku.

humanitarnog prava koje obuhvaćaju »razdoblje od 1. siječnja 1991. godine«. Ponavljamo, Hrvatska je 1992./93. imala prigodu uputiti glavom tajniku i Vijeću sigurnosti UN-a primjedbu i na nacrt tog dijela statuta, ali to nije učinila ni jednom jedinom riječju. Možda ne bismo uspjeli, ali - mi nismo ni pokušali! Ne može se ta činjenica kompenzirati niti anulirati nikakvima saborskim deklaracijama, jer su deklaracije, kako se već iz naziva vidi, tek izjave i pobožne želje, a ne propisi. Kamoli propisi višege ranga od Ustavnog zakona ili Povelje OUN-a.

Ustavni sud do danas nije donio odluku

■ Dakle, da je političkoj eliti stalo do istine i obrane digniteta Domovinskog rata, ona bi poticala promjenu Ustavnog zakona? Kako uopće komentirate djelovanje MKSJ-a i sudbinu hrvatskih generala?

JONJIĆ: Prijedlog za pokretanje postupka ocjene ustavnosti Ustavnog zakona prije skoro deseteljeće i pol podnijeo je tadašnji narodni zastupnik Ivan Gabelica. Komentirajući taj prijedlog, sadašnji je predsjednik dr. Ivo Josipović u svojoj knjizi o tzv. haškom implementacijskom pravu istaknuo kako će odluka Ustavnog suda o Gabeličinu zahtjevu razriješiti mnoga pitanja koja pravna doktrina smatra otvorenima. Nažalost, Ustavni sud o tome do danas nije donio nikakvu odluku.

Kad su ono trgovacki lanci podnijeli analogan prijedlog u povodu zabrane rada trgovina nedjeljom, Ustavni je sud odluku donio za svega nekoliko dana. Treba li poseban komentar, točnije: je li moguć rješenje?

komentar od usporedbe ta dva postupka? Usposredno s tom rječtom štunjom o srži problema, u Hrvatskoj se smatra silnom hrabrošću uprijeti prstom u politiziranost haških optužnica i politički manipulacija odlukama. To nije nikakva hrabrost, jer su politička dimenzija MKSJ-a i njegova politička uloga izrijekom naglašene u dokumentima o njegovu osnivanju. Izmišljamo, dakle, toplu vodu, a istodobno prešućujemo da - ponavljamo - Hrvatska nije prosvjedovala ni protiv te političke svrhe i političkog poslanja MKSJ-a.

Ta naša dvoliočnost ogleda se i u fazejkoškom odnosu prema hrvatskim optuženicima u Hagu. Ni oni koji su verbalno i medijski na neki način favorizirani, zapravo ne uživaju stvarnu potporu. A da ne govorimo kako su mnogi od njih, od prvog dana do danas, diskriminirani u svakom pogledu. I kod Hrvata iz Srednje Bosne, optuženih od 1996./97. naovano, bilo je jednakih i jednakih, bilo je onih kojima je službeni Zagreb pomagao na sve načine, ali i onih koje je sabotirao na sve načine. Tako i danas imate strahovitu razliku: skoro pet godi-

na traje sudenje tzv. hercegovačkoj šestorici, a o tom procesu hrvatska javnost ne zna absolutno ništa. Nevjerojatno je da ne shvaćamo kako je taj proces bar jednako važan za sudbinu hrvatskog naroda kao i proces generala Gotovini i dr. U nekim je aspektima on još i važniji.

■ **U kojem bi smislu taj postupak bio važniji i što bi on donio?**

JONJIĆ: Zavarivali se mi ili ne, realno je očekivati da će se njime kreirati predodžba o ulozi Republike Hrvatske u sukobu u BiH-u, ali još više, njime će se uvelike determinirati položaj Hrvata u susjednoj državi. Mi smo tamo najmalobrojni narod, i nije svejedno pregovaramo li o svom položaju iz pozicije žrtve ili zločinca.

Istodobno, nemojmo previdjeti da politički procesi u Hrvatskoj i u BiH-u pokazuju stanovitu inverziju, koju će najnovije teškoće s položajem branitelja samo pojačati. Ovdje to otvara staro hrvatsko-srpske rane, dok u BiH-u nemali dio Hrvata pokazuju tendenciju sporazumijevanja sa Srbinima ciljem stvaranja trećeg entiteta. U tom je smislu pristašama tog rješenja, bar taktički, bliža politika koju perso-

nificiraju Josipović i Vesna Pusić koja se odnedavno otvoreno zalaže za treći entitet, nego tzv. desne, konzervativne snage, napose one koje se pozivaju na pravučku tradiciju. A kad svemu to dodamo različiti položaj Hrvata u Hercegovini od onih u ostatku BiH-a i to pokušaje establiranja nekakvoga »bosanskohercegovačkog jezika i identiteta, onda se nalazimo pred teško rješivim problemima. Hoće li to dovesti do novih političkih trauma ili čak i do identičkih dvojba, zasad je prerano govoriti. No, nemojmo se ponašati kao da ne postoje ti složeni procesi koji nam se odvijaju pred očima.

Hrvatska je država ograničena suvereniteta

■ **Hrvatski mediji devedesetih godina branitelje su nazivali herojima, deset godina poslijer teretom, a danas se oni moraju skrивati. Kako komentirate taj odnos?**

JONJIĆ: To je ilustracija one prividno pretečne ocjene da je Hrvatska danas država ograničeno suvereniteta. Pritom ne mislim na ograničenje suvereniteta koje se sastoji u tome što država potpisivanjem međunarodnih dokumenta i ugovora odstupa dio svog suvereniteta, čime ga istodobno suspcionalno demonstrira i naglašava. Kod nas se radi o tome da je nama ograničenje suvereniteta nametnuto protiv naše volje i po cijenu našeg po-

trajanje značenje veće nego što ga on ima, a svakako veće od onoga što bi on smio imati. Jer, načelno govoreci, nikakvim se popisima ni teoretski ne mogu obuhvatiti svi potencijalni osumnjičenici, budući da nitko ne može unaprijed znati kakve će rezultate dati određena istraživa. Primjerice, ja se ne moram ovog trenutka nalaziti ni na kakvom popisu osumnjičenika, ali to ne znači da istraga protiv trećih osoba ne bi mogla upravo mene dovesti u žarište optužbe. Dakle, kad državni dužnosnici govore o popisima, pogotovo o onima koji bi sadržavali svojevrsni numerus clausus, definitičan i zaokružen popis potencijalnih osumnjičenika, onda oni implicitno priznaju da u konačnici odlučuju politički, a ne pravni kriteriji. A kad je tako, onda je samo pitanje koliko će žrtava taj Minotaur tražiti. Bojim se da se kraj tomu još ne nazire.

Hrvatska nije demokratska niti pravna!

■ **Oni koji se zalažu za objavu popisa branitelja ne zalažu se za popis i reviziju mirovina jugoslavenskih partizana, niti za popis udbabaških koji su progoljeni hrvatski narod? Bili su glasni kad je trebalo izručiti hrvatske generale, ali se udbabaške ubojice s međunarodnih tjerajica ne izručuju. Gdje je tu pravna država?**

JONJIĆ: To, naravno, govori o dvostrukom mjerilima i dvostrukom moralu u Hrvatskoj, a dvostruki moral je nemoralan. Međutim, ja ne mislim da će se problemi i

rascijepi u hrvatskome društvo razriješiti time što će šaka udbabaških egzekutora biti izručena, npr. Njemačkoj. Taj se račun mora napraviti u Hrvatskoj: Sve dobro dok mi nismo spremni s time se suočiti na pravosudnoj i političkoj razini, jašno je da nismo ni pravna ni demokratska država. Vlastitu kuću treba pomestiti zbog svoga zdravlja, a ne zato da bi se gest u njoj bolje osjećao. U tom je smislu neusporedivo važnije lagatiti za ono što obično nazivamo europskim vrijednostima, nego za pristup asocijaciji koja je nužno ograničenog vijeka.